

Številka: 408-125/2014
Datum: 4. 7. 2014

VSEM PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM Odgovornim osebam za javno naročanje

ZADEVA: Značilnosti bonitetnih ocen S.BON za leto 2014 in njihova uporaba v javnem naročanju

Spoštovani!

Bonitetne ocene, po modelu S.BON AJPES, za slovenske poslovne subjekte uporabljate tudi zavezanci za javna naročila za preverjanje finančne sposobnosti ponudnikov v postopkih javnih naročil. AJPES je objavil na svoji spletni strani značilnosti bonitetnih ocen, pripisanih poslovnim subjektom. Po pripisu novih bonitetnih ocen (v maju 2014) smo prejeli več pritožb posameznih poslovnih subjektov, ki ne morejo konkurirati na javnih razpisih, zaradi strogih zahtev glede višine bonitetne ocene (pogosto je meja SB5). Zato smo se odločili, da zavezancem za javno naročanje na kratko povzamemo značilnosti bonitetnih ocen za letošnje leto. Poleg tega želimo spomniti na mednarodno primerljivost bonitetnih ocen oziroma vzporejanje, s katerim si lahko pomagata pri določitvi še sprejemljivih bonitetnih ocen pri javnem naročanju.

AJPES pri pripisu bonitetnih ocen upošteva enako metodologijo za posamezne vrste poslovnih subjektov, hkrati pa upošteva tudi specifične, ki izhajajo iz značilnosti poslovanja v posameznih gospodarskih sektorjih. Na bonitetno oceno vpliva več različnih dejavnikov, ki jih lahko razdelimo v 3 skupine:

- podatki iz letnega poročila iz katerih so izračunani finančni kazalniki;
- relativni položaj poslovnega subjekta v sektorju, kamor je uvrščen glede na glavno dejavnost;
- relativni položaj posamezne sektorske podskupine v primerjavi z drugimi sektorskimi podskupinami, pri čemer so upoštevani zadnji trendi pri pojavnosti insolventnih postopkov.

Bonitetna ocena odraža verjetnost, da bo pri določenem poslovnem subjektu prišlo do dogodka neplačila, na kar pomembno vplivajo tudi razmere v dejavnosti, v kateri posluje. Ker se tveganje oziroma pojavnost dogodka neplačila po posameznih sektorskih podskupinah razlikuje, tudi te razlike vplivajo na bonitetno oceno posameznega poslovnega subjekta¹. Posledica tega je lahko poslabšanje bonitetne ocene za poslovne subjekte iz bolj tveganih podskupin, kljub nespremenjenim ali v posameznih segmentih celo boljšim rezultatom poslovanja v preteklem letu.

Večina pritožb, ki smo jih prejeli na dodeljene bonitetne ocene, je od poslovnih subjektov, ki so glede na registrirano glavno dejavnost, ocenjeni v okviru proizvodnega sektorja. Število insolventnih postopkov v tem sektorju se je v letu 2013 povečalo in tudi v letu 2014 se tak trend nadaljuje. Med najbolj tveganimi podskupinami sektorja je gradbeništvo in nekatere druge proizvodne dejavnosti, kar je vplivalo na spremembo relativnega položaja in poslabšanje bonitetnih ocen podjetij iz teh industrijskih skupin.

¹ Navedeno se je odrazilo v poslabšanju bonitetnih ocen pripisanih za leto 2014 podjetjem v proizvodni dejavnosti, kamor je med drugim vključeno tudi gradbeništvo, predelovalne dejavnosti in komunalna podjetja.

Bonitetni model S.BON AJPES razvrsti slovenske poslovne subjekte (podjetja, zadruga, samostojne podjetnike) glede na kreditno tveganje v 10 bonitetnih razredov s pripadajočimi bonitetnimi ocenami od SB1 do SB10, pri čemer je SB1 najboljša bonitetna ocena. Zaradi eksponentne rasti verjetnosti neplačila med razredi od najboljše SB1 do najslabše SB10, je razlika v ocenjeni verjetnosti neplačila še posebej med najboljšimi bonitetnimi razredi zelo majhna in tudi manjše spremembe v finančnih kazalnikih lahko vplivajo na določitev oziroma spremembo bonitetnega razreda. **Povprečna verjetnost neplačila kot velja za celotno slovensko gospodarstvo je dosežena v sedmem bonitetnem razredu (ocena SB7).**

AJPES je bonitetne ocene SB neposredno vzporedil z bonitetnimi ocenami treh uveljavljenih mednarodno priznanih bonitetnih agencij, in sicer Moody's Investors Service, Fitch Ratings in Standard&Poor's. Iz vzporeditve bonitetnih ocen, ki temelji na primerjavi realiziranih stopenj neplačila, je razvidno, da **so »dobre« bonitetne ocene do vključno SB6**, saj je ocena SB6 primerljiva z bonitetno oceno BBB-, ki še sodi med t.i. 'investment grade' oceno. »Investment grade« bonitetne ocene so tiste, ki so v mednarodni finančni in poslovni praksi sprejete kot dobre oziroma investicijsko sprejemljive bonitetne ocene. Podrobnejša pojasnila o metodologiji S.BON ter lestvico mednarodno primerljivih bonitetnih ocen si lahko ogledate na naši spletni strani.

Glede na navedeno tako priporočamo, da pri določitvi zahtev glede višine bonitetne ocene v postopkih javnega naročanja, upoštevate, da je ocena SB6 še zmeraj nadpovprečna bonitetna ocena ter da iz vzporejanja bonitetnih ocen izhaja, da je ocena SB6 še vedno investicijsko sprejemljiva bonitetna ocena.

Vanda Zlatar
vodja sektorja za bonitetne
in druge tržne storitve

mag. Mojca Kunšek
direktorica

AJP=Š

Tržaška cesta 16, 1000 Ljubljana, SLOVENIJA
Tel: (01) 477 41 88, faks: (01) 425 97 70
Email: bonitete@ajpes.si